N°. 190. 1838

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Donderdag 11 *Augustus.*

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT.

Heden (9) *Augustus*) waren de fondsen te Antwerpen genoteerd: Bel. 101¼; O. Metall. 103⅝; Sp. Ardoin 34⅜; Pass. 10⅝; Diferd. 12⅝; Nap. rent. 94⅜; B. Tavolière 63⅞; Sicil. 96⅝; Rom. 102; do. te Anc. 99⅜; Rom. 69¾. — Wisselkoers op Amsterdam en Rotterdam ⅞ pCt. k. z.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 7den Augustus.

De geheele koninklijke familie met den koning van Napels zijn eergisteren middag van Neuilly op de Tuilerien aangekomen. Bij het passeren van den triomfboog de l'Etoile beval de koning onder den grooten boog door te rijden en liet aan de andere zijde stil houden om den regenboog te aanschouwen. Het rijtuig des konings werd verstoord door een aantal van ruim 200 personen omgeven, die hoogstdezelven met een levendig gejuich begroetten. — Den koning en koningin met Mme *Adelaïde* zijn hier nog heden teruggekeerd.

— De *Moniteur* van heden bondt eene ordonnantie, waarbij de minister van koophandel *Passy* met het *interim* van het ministerie van financien wordt belast. Reeds sedert eenigen tijd was hiervan sprake geweest, gelijk mede van het geheel buiten betrekking geraken van den heer *d'Argout*.

— Dezen morgen hebbende Oostenrijksche en Pruisische ministers met den heer *Thiers* eene conferentie gehouden, zoo men meent, schijnbaar om over de hollandsch-belgische kwestie, over welker afdoening thans weer gesproken wordt, te handelen, doch eigenlijk, met het oogmerk, om den uitslag dezer militaire conferentie te vernemen, die gisteren in tegenwoordigheid van de Spaansche en Engelsche ministers werd gehouden. Men schijnt hun geen geheim te hebben gemaakt van het voornemen, om een korps van 20,000 man als hulpkorps, op denzelfden voet als het vroeger legioen, in Spanje te zenden. Omtrent deze naar Spanje te zenden troepen wordt niet der daad gemeld, dat reeds een bataillon van Pau moet vertrokken zijn, om de grenzen te passeren; een tweede zou onmiddellijk volgen. Dit nieuwe vreemde legioen zou een volledig korps uitmaken met artillerie en kavallerie. De wervingen moeten geschied zijn in de 9, 10, 11, 20, en 21ste militaire divisien en schijnen over het algemeen bijval te hebben gevonden. Aangaande den bevelhebber over dit korps is nog niets stelligs bekend, alhoewel sommigen den generaal *Bugeaud* noemen. Van elders wordt het bemerkt dat er in Spanje niemand is, bekwaam om een leger behoorlijk te leiden, waaruit men op zich zelven zal agteren, of aan de bevelen van een spaansch legerhoofd min of meer ondergeschikt zijn.

Wat de belgische kwestie aangaat, het zegsman is, dat het voornamelijk de geldelijke aangelegenheden zijn, die hare oplossing bewaren.

— Men heeft onlangs veel gesproken van een rapport door den heer *Marin* (du Nord) aan den heer *Thiers* gedaan, kort voor de Julifeesten, ten gevolge waarvan de wapenschouwing afbesteld werd. Men had vermoed dat dit stuk in den *Moniteur* of ten minste in de half officiele bladen verscheen, doch dit niet geschied zijnde, bevroedt men, dat het aangevoerde in het bedoeld stuk niet bepaald genoeg was om de openbare discussie te weerstaan. Zoo men de geruchten gelooven kan, zou de policie wel wapenen en krijgsmorraad, oproerige geschriften en lijsten van associatien gevonden hebben, maar niets wat het kenmerk van een complot of samenzwering heeft; alleen spreekt men van een duivelsch ontwerp van een paar jonge handwerkslieden, de een 17 en de ander 19 jaren oud, die deswege dan ook voor het hof van assises zouden verschijnen.

— Zoo men vernoemt heeft de groot-zegelbewaarder eene commissie benoemd, om een ontwerp van wet op de faillieten en bankroeten gereed te maken.

— In de zitting van het hof van assises van gisteren heeft het publiek ministerie in de zaak der gebroeders Lemaire, bij het eindigen van zijn requisitoir, de aanklagt tegen vier der beschuldigden laten varen, maar voor de overigen verschillende straffen geëischt, waarvan de zwaarste echter slechts twee jaren *gevangenis* is.

— De jongste berigten uit Madrid van den 30sten spreken nog niet van de bloedige tooneelen, welke den 26sten te Malaga hebben plaats gehad. Volgens een berigt regtstreeks van daar ontvangen, zouden de beloften uitsluitend ten gevolge der benoeming van twee gematigde afgevaardigden, de heeren *Manescau* en *Burroso*, de tweedracht des stemmenden in de stad hebben gedempt, als afgevaardigden, beiden die tot de partij der conciliados behooren, naar de stemmen der buiten-districten de schaal ten voordeele der exaltados genomen hebbende doen overslaan, was de woede der dolzinnigen toomeloos aan het hollen geraakt.

Wat verder de verkiezingen aangaat, waarvan er nu een aantal bekend zijn, men noemt die van Leon als gunstig voor het ministerie; te Leride is men beducht dat de revolutionnaire partij de overhand zal behouden; overigens zijn die van Valencia, de Castillan, de la Plana, van Alikante en Murcia in den ministerielen zin uitgevallen; de heer *Martinez de la Rosa* is te Grenada gekozen; te St. Sebastiaan en Guypuscoa de heeren *Ferrer* en den *Zumalacarreguy*.

Uit Gallicie wordt gemeld, dat de bende van *Gomez* ten noorden van Oviedo was getrokken en nog 2,500 man sterk was; hij had een aanzienlijk deel volks door desertie en gevangenis verloren.

In Valencia is eene karlistische bende de vrij aanmerkelijke stad San Filipe de Jateva, welker inwoners voor don *Carlos* zijn gezind, binnengetrokken. Te Valencia zelf was bij de nadering van *Quilez* een oproer uitgebroken, waarbij het leven van den gouverneur werd bedreigd. De karlisten waren overigens genoegzaam door de geheele provincie verspreid; zij hadden paarden opgeëischt op een half uur afstands van Valencia; eene afdeeling christinos was door hen te Albeyda geslagen; te Ribera hadden zij voor verscheidene milioenen realen mede genomen.

De generaals *Lorde* en *Mando* zouden terug worden ontboden; *Ordoyo* zou, nadat hij het bevel over het leger aan *Evans* heeft overgegeven, met eene buitengewone zending naar Petersburg worden belast.

— Heden, uit hoofde van den Zondag, geene fondsnoteering.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 10den Augustus.

Z. K. H. de Prins *van Oranje*, is gisteren middag uit het kamp van Reijen te 's Gravenhage teruggekeerd.

— Heden morgen is hier doorgetrokken, naar het kamp van Reijen gaande, het flank-bataillon der 5de afdeeling infanterie.

— Gisteren heeft de maatschappij *tot Nut van 't Algemeen* te Amsterdam hare 52ste jaarlijksche algemeene vergadering gehouden in de nieuwe lutherse kerk aldaar, onder voorzitting van den hoogleeraar *Mr. C. A. den Tex*. De vergadering werd bijgewoond door de afgevaardigden der departementen, door verschillende provinciale en stedelijke autoriteiten, door een aantal commissien uit verscheidene wetenschappelijke maatschappijen en genootschappen. Na de opening der vergadering, werd door den voorzitter den spreekstoel beklommen en eene belangwekkende redevoering gehouden over de betrekking der Maatschappij tot andere volken, waarin de redenaar zich hoofdzakelijk met het onderzoek bezig hield: 1°. welke instellingen bij andere volken gevonden worden, welke met deze Maatschappij kunnen worden vergeleken; 2°. wat andere volken in dit opzigt aan deze Maatschappij verschuldigd zijn, en 3°. wat onze Maatschappij al dan niet moet, doen om zich bij vreemden een blijvenden invloed te verzekeren. Na het uitspreken dezer redevoering reikte de voorzitter een gouden eerepenning uit aan den heer *J. de Waal*, predikant te Kleverskerken, voor een bekroond betoog van de wijsheid en menschenkennis van *Jesus*; en eenen zilveren eerepenning benevens een getuigschrift aan *Velt*, die bij eenen hevigen brand, met gevaar van zijn leven, de eenige bezitting van eene weduwe, die hem bijzonder vriend was, had gered. De spreker sloot de openbare bijeenkomst, na zijnen dank te hebben betuigd aan allen die het hunne tot opluistering van de plegtigheid hadden bijgedragt. De redevoering van den voorzitter was voorafgegaan, afgewisseld en besloten door de voordragt eener cantate, waarvan de woorden vervaardigd waren door den heer *W. H. Warnsinck Bz.*, en de muziek door den heer *Wilms*.

— Uit Batavia wordt onder dagteekening van den [illegible] gemeld, dat er op dat tijdstip acht transporten van [illegible] het jagerkorps van *Cleerens* behoorende, aangekomen waren, [illegible]

sulks als volgt: 160 onder-officieren en jagers met het schip *Stad Amsterdam*; 130 idem met het schip *Jacob Cats*; 98 met *de Wijnhandel*; 20 met *de van Speyk*; 20 met *de Neptunus*; 101 met *de Middelburg* en 45 met het schip *de Zeemeeuw*. Te zamen 574, waarvan men het bataillon jagers N°. 9 gevormd heeft, in garnizoen te Weltevrede, onder de bevelen van den generaal *Cleerens*, die benoemd is geworden tot kommandant en chef der troepen op de westkust van Sumatra (Padang). Zoo men verzekert heeft de generaal vóór zijn vertrek zijn verlangen te kennen gegeven, dat de troepen hem niet onmiddellijk volgden, daar zij, nog niet aan het klimaat gewoon geworden, ook nog niet tegen de vermoeijenissen welke de wijze van oorlogvoeren tegen de bergmaleijers vordert, bestand waren: dezelve hebben dien ten gevolge bevel bekomen om zich naar Solotiga te begeven, welke plaats ter zake van het klimaat de beste garnizoensplaats van Java is. De bevorderingen onder de officieren en onder-officieren was reeds zeer aanmerkelijk; de luitenants *van Swieten*, *van Pallandt*, *de Jongh* en *de Gros* zijn tot kapitein benoemd, terwijl de luitenant *van der Veen* tot adjudant-majoor was bevorderd; de onder-officieren *van Hassum*, *de Turbal* en *Moreaux* zijn tot officier benoemd en vele andere hunner kameraden als zoodanig voorgedragen. Er waren weinig zieken en was er slechts een tiental personen overleden, zoo gedurende de reis als sedert de aankomst op Java in September 1835. Onder de laatstgemelden werd betreurd de sergeant-majoor *Sittig*, die insgelijks tot officier was voorgedragen, doch onvoorzigtig te veel van de inlandsche vruchten had gebruikt, waarvan de nadeelige gevolgen zijn' dood hadden veroorzaakt. Hij was de eenige onder-officier van het korps dien men verloren had. — Sedert het verminderen van het gebruik van sterken drank stonden de sterfgevallen in de Oost Indien genoegzaam gelijk met die in Europa.

De brusselsche bladen melden, dat vorst *Leopold* zich gisteren naar het kamp van Beverloo zou begeven om de troepen in oogenschouw te nemen. Er zouden 19,000 man bij de wapenschouwing vereenigd zijn, en er na dezelfs afloop een aantal promotien plaats hebben. Uit het kamp zelve wordt gemeld, dat er bij vorst *Leopolds* komst groote manœuvres moesten worden uitgevoerd; men zou een schijnaanval op het dorp Gourcelles doen; op den volgenden dag zou er een groot militair feest zijn, en op den derden een spiegelgevecht, waarbij het dorp Horimaal het middenpunt der manœuvres moest uitmaken.

— Gisteren moest, in tegenwoordigheid van de geheele familie *de Merode*, in een der zijkapellen van de Gudule kerk te Brussel de eerste steen gelegd worden van een monument ter nagedachtenis van den graaf *Frederik de Merode*, die in de revolutiedagen gesneuveld is.

— Uit Luik wordt gemeld, dat het daar thans vergaderd wetenschappelijk kongres besloten heeft, dat de volgende vereeniging in België, te Gent in het begin van September 1837 zal gehouden worden. Laatstleden Zondag hadden de leden zich op een feestmaal vereenigd; Maandag moest de sluiting-zitting plaats hebben.

Een der Londensche Dagbladen behelst de volgende opgave nopens de dobberingen in de Spaansche effecten ter Londensche beurs, waarmede de koersen alhier te lande tamelijk overeenstemmen.

In het jaar 1835.

den	23 April.	Werk.	Sch.	69⅛	Uitgest.	Sch.	24	Pass. 22
»	12 Junij.	—	—	34⅛	—	—	14	— 6⅛
»	23 Julij.	—	—	49⅛	—	—	24	— 14⅛
»	24 Aug.	—	—	24	—	—	34¼	— 10
»	17 Nov.	—	—	48⅛	—	—	25½	— 14⅛
»	5 Dec.	—	—	43	—	—	21⅛	— 12¼

In het jaar 1836.

den	5 Jan.	Werk.	Sch.	51½	Uitgest.	Sch.	25¼	Pass. 16¼
»	11 Maart.	—	—	42⅝	—	—	20⅞	— 14⅜
»	18 April.	—	—	49⅛	—	—	23	— 15
»	30 Mei.	—	—	36½	—	—	17¼	— 11
»	22 Julij.	—	—	43⅝	—	—	20¼	— 15⅛
»	2 Aug.	—	—	37⅜	—	—	16	— 11⅛

Bijkens de laatste berigten uit New-York, die tot den 12den Julij loopen, had het opgeworpen bestuur van het gewest Texas in Junij van dit jaar eene overeenkomst gesloten met den generaal *Santa-Anna*, den Voorzitter der republiek Mexico, die kort te voren met een aantal officieren in handen der Texiaansche opstandelingen gevallen is. De hoofdbepalingen dier overeenkomst waren, dat Texas geheel door de Mexicanen zou worden ontruimd; dat de wederzijdsche krijgsgevangenen zouden worden in vrijheid gesteld, en dat er bij verdrag tusschen de beide natien een wapenstilstand zou plaats hebben. Het bekend worden dezer overeenkomst, die met eene aanvankelijke onafhankelijk-verklaring van Texas gelijk stond, heeft in het eerst in de zuidelijke gedeelten der Vereenigde Staten, alwaar men die onafhankelijkheid vurig wenscht, groote vreugde verwekt. Den 29sten Junij had men echter te New-Orleans stellige berigten uit Mexico ontvangen, volgens welke het bestuur der opperblik, op grond, dat de Voorzitter *Santa-Anna* niet meer vrij was in zijne handelingen, alle de door hem te sluiten overeenkomsten voorloopig en van onwaarde had verklaard, en onderscheidene besluiten genomen had, om den oorlog tegen de oproerige Texianen met kracht door te zetten. Nieuwe bezendingen troepen waren daarheen onder weg en de Voorzitter ad interim der republiek Mexico, Don *José Justo Corro*, heeft eene proclamatie aan het leger uitgevaardigd, om het aan te manen van bloedige wraak over de gevangenschap van *Santa-Anna*, » den afgod hunner harten," te zullen.

In de beide Huizen van het Noord-Amerikaansche Congres, welke zittingen in het begin van Julij afgeloopen zijn, is, zoo als men weet, veel over de onafhankelijk-verklaring van Texas door de Vereenigde Staten gehandeld, en ten laatste een besluit genomen, houdende, dat die verklaring niet zou volgen, dan nadat gebleken zou zijn, dat zich in Texas een bestuur gevestigd had, hetwelk in staat was, om zich te handhaven. Verscheidene leden der beide Huizen hadden reeds dadelijk aan stap willen gaan, doch de meer gematigden hebben zich met kracht daartegen verzet.

In een dorp aan de westkust van Jutland had onlangs het volgend koddig voorval plaats: Een aantal douanen kwam in het dorp om huis-onderzoek naar onwettige brandewijn-stokerijen te doen. De boeren liepen te zamen, namen dan schijn aan als waren de beambten missionarissen der rationalisten, die hen een nieuw geloof wilden prediken, maakten een vreeselijk tumult en drongen de douanen het dorp uit. Te vergeefs betuigden deze, dat zij om geheel andere redenen kwamen: het mogt niet baten, de boeren bleven met schreeuwen [illegible] *geloof wilden blijven*, zoo lang tot zij zich van de [illegible] ten ontslagen zagen.

DUITSCHLAND.

BERLIJN, den 5den Augustus.

Gisteren is in deze residentie de verjaardag van Z. M. onzen geëerbiedigden Koning, op de gebruikelijke wijs gevierd. Er hebben onderscheidene volksvermaken plaats gehad, fraaije vuurwerken zijn afgestoken; in de schouwburgen zijn buitengewoon luisterrijke voorstellingen gegeven. Alles is zonder storing der rust afgeloopen.

— De engelsche bladen hebben onlangs gemeld, dat nabij St. Sebastiano een duitsch spion, *Goeben* geheeten, was gearresteerd en dat men bij denzelven een aanbevelingsschrijven aan den pruisischen gezant te Parijs van den *Czaar* had gevonden. Onze Staatscourant verklaart thans, dat geen zoodanig schrijven is afgevaardigd, en dat overigens de gezegde persoon, hoewel bij het 24ste pruisische regiment als luitenant gediend hebbende, geen Pruis, maar Hanoveraan is.

— Z. M. de Keizer van Rusland heeft den geheim-raad, graaf *Leo Potocki*, van het ministerie van Buitenlandsche zaken, benoemd tot hoogstdeszelfs buitengewonen gezant en gevolmagtigden minister te Stockholm, welke post, gelijk men weet, gedurende vele jaren door den overleden graaf *van Suchtelen* bekleed was geworden.

— Bij Ukase van 23sten Julij heeft de Keizer goedgekeurd de vestiging van een majoraat uit de nalatenschap van den graaf *Dzierbitsch-Sobakinski*, ten behoeve van deszelfs nakomelingen.

De Keizer heeft voorts aan de weduwe en de drie dochters van wijlen den generaal-adjudant *Pankratieff*, militairen gouverneur van Warschau, een jaarlijks pensioen van [illegible] gelegd.

FRANKFORT, den 6den Augustus.

Z. K. H. de hertog *Adam van Wurtemberg* is met gezelschap alhier aangekomen.

— De pauselijke nuntius in Zwitserland, die reeds bij verscheidene kantons-regeringen protesten had ingeleverd tegen de in de laatste tijden door dezelve genomen besluiten omtrent het beheer der geldmiddelen van de kloosters, heeft nu ook bij den Landdag dergelijk protest ingediend. Genoemde nuntius heeft zich van Schwyz naar Bern begeven, ten einde hier, in gemeenschap met den Franschen gezant, zijnen dank te betuigen voor [illegible] van den Roomschen Stoel, en heeft te dien [illegible] Deum voor den Koning der Franschen laten zingen.

— In een schrijven uit Zurich van den 31sten augustus, over de tegenwoordige gesteldheid van zaken in het kanton Bern, wordt een donker tafereel opgehangen van de [illegible] ring, veroorzaakt door de dubbele [illegible]

Bern als voorzittend kanton was geraakt, waarbij het èn voor dezelfs eigene belangen èn voor die van geheel Zwitserland had te zorgen; doch anderdeels en wel voornamelijk door het verschil van staatkundige gevoelens en meeningen onder de leden van den raad, bij wien het wel veelal aan karakter en bekwaamheden, maar geenszins aan hevige hartstogten ontbrak. Nog verder werden de gemoederen van het spoor gebragt door het hevig geschreeuw der bladen van onderscheiden kleur. De tegenstrijdigste besluiten en dandzaken vloeiden daaruit voort. Zekere *Snell* wiens woelingen onrust wekten, was in den kerker gezet, thans baarde hij der regering nog meer zorg; een ander *Weingart*, uit Biel, liet men zonder vonnis weder los; een ander *Stämmeijer* genaamd, werd daarentegen gevangen gehouden; de bekende *Siebenpfeiffer* verlangde een streng onderzoek naar zijn doen en laten; *Wirthofer* betreurt openlijk dat men hem niet gevangen zet, terwijl tegen *v. Lerber* in de courant last gesteld, dat hij voor het vaderland in het tuchthuis wenschte te komen; de studenten waren aan het morren; de boogschutters-vereenigingen vergaderden; overal heerschte alzoo spanning en verdeeldheid, terwijl de tegenpartij slechts op de geschikte gelegenheid wachtte om weder het overwigt te bekomen.

— Uit hoofde van het toenemen der cholera in het Noordelijk Italie, heeft de pauselijke regering, op het dringend verlangen daarton uit Napels, de quarantaine maatregelen aan de grenzen weder hersteld. Te Civita Vecchia moeten de schepen, van de Genuesche kust komende, gedurende veertien dagen buiten gemeenschap blijven. De handel vindt zich daardoor gestremd, terwijl de reizigers er door afgeschrikt worden, om Rome en het Zuidelijk Italie te komen bezoeken.

— De courant van Venetie schrijft uit Dolone in het Venetiaansch gebied, dat aldaar tusschen den 20 en 21sten Julij drie schokken tweemaal herhaald, beroerd had, die veel bezorgdheid hadden verwekt, vermits de gebouwen daardoor reeds werden beschadigd en men thans voor zwaardere schokken vreesde. Te Polagno was de schade aanmerkelijker geweest en waren daar huizen ingestort en menschen omgekomen. De inwoners van Crespano vlugteden met alle vervoerbare goederen, naar de openbare pleinen en bragten er den nacht door.

Uit Weenen, den 7den Augustus.

Z. K. H. de Aartshertog *Michael* van Rusland, onder den naam van Graaf van *Romanow* reizende, is met zijn gevolg in onze stad aangekomen.

— Uit Weenen schrijft men van den 1sten augustus:

De engelsche gezant sir *H. Lamb* heeft gisteren de eerste audientie sedert zijn' terugkeer bij Z. M. den Keizer gehad en denzelven bij die gelegenheid een eigenhandig schrijven van zijnen Koning overgereikt. — De maarschalk *Marmont*, die zich naar het zeggen met de tenamenstelling zijner memorien bezig houdt, bezoekt daarbij vlijtig de gezelschappen van den hoogen adel en van het korps diplomatique te dezer stede; in het oogvallend is het, dat men hem even zoo dikwijls bij den franschen gezant, graaf *St. Aulaire*, ziet, als bij den voormaligen opper-hofmeester van *Karel X*, de hertog *van Blacas*. — Uit Belgrado wordt thans bepaald gemeld, dat Vorst *Milosch* zijne voorgenomene reis naar Weenen tot het volgende jaar heeft verschoven. — In brieven uit Triest verzekert men dat de cholera aan het afdemen is, doch hoort de men luide klagten van de reizigers die Italie bezoeken willen, wegens de belemmeringen en het oponthoud der quarantaine maatregelen.

— Zoo men nu vernomen heeft, zal Koning *Otto* voorzeker niet naar Weenen komen, maar wellicht later die stad bezoeken bij zijne terugreis naar Griekenland.

— Volgens Beijersche bladen zijn er thans over de 5000 arbeiders aan de vestingwerken van Ingolstadt werkzaam, welke plaats men in eenen geduchten staat van sterkteen verdediging wil brengen.

— De hertog *van Bacco* is voorhanden eene leening van 700,000 fl. te [illegible] te sluiten. De aflossing van het kapitaal zal na tien jaren plaats hebben.

— De regering van het Zwitsersch kanton Lucern heeft den 22sten ll. eene bekendmaking uitgevaardigd, waarbij aan elke in het kanton zich ophoudende vreemdelingen, bijzonder den handwerksgezellen, verboden wordt, onderlinge bijeenkomsten te houden, klubs of dergelijke te vormen.

— Uit de Jura schrijft men van den 4den Augustus:

„Toen de dagbladen dezer dagen beweerden dat de twist tusschen Basellandschap en Frankrijk bijgelegd was, hadden zij volkomen regt, schoon het tevens even waar is, dat van de fransche zijde de dwangmaatregelen op nieuw zijn bevolen geworden. Zie hier hoe deze strijdige dagbladen zich laten verklaren: Een afgevaardigde van Basellandschap kwam met den franschen gezant te Bern overeen, dat aan de joden *Weil* eene schadevergoeding van 25,000 fr. zoude gegeven worden. De bazellandschapsche landraad had daartoe echter slechts 14,000 fr. bewilligd, doch de heer *V. Blarer* nam op zich de nog ontbrekende 11,000 fr. bij wijze van leening van den Vorort op te nemen, om alzoo de noodlottige zaak tot een einde te brengen. De landraad echter, onderrigt geworden van de handeling zijns afgevaardigden, weigerde dezelve te bekrachtigen, en dit was oorzaak dat de dwangmaatregelen op nieuw werden ingevoerd. Vermeldenswaardig is hierbij nog de omstandigheid, dat Bazellandschap verlangde dat het Eedgenootschap uit dezelfs eigen middelen de schadevergoeding uitbetaalde, aan welk verlangen natuurlijk niet voldaan werd."

— Het dagblad van Smijrna meldt uit Alexandrie, dat de onlangs met de stoomboot *Nijl*, naar Konstantinopel gezonden achterstallige schatting voorgeschoten was door twee grieksche handelhuizen te Alexandrie, die van *Tositza* en *Zizinia*, welke daarvoor 2,000 balen katoen van den jongsten ooget, tegen 18½ talari het kwintagl, zouden ontvangen.

— Te Weenen waren den 2den augustus genoteerd: 5 pCt. Metall. $105\frac{4}{16}$; 4 pCt. $100\frac{1}{32}$; Partialen 138¼; Bankactien 1351½ a 52.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

Duitschland. — Te *Salzburg*, de geboorteplaats van Mozart, alwaar deszelfs weduwe nog leeft, zal een gedenkteeken voor dien beroemden toonkunstenaar worden opgerigt, indien de daartoe noodige bijdragen niet achterblijven. Reeds vroeger is dit denkbeeld geopperd, maar het bleef bij de *Salzburgers* toen geen algemeenen bijval gevonden. Thans heeft de Kapelmeester van den Groot-Hertog van *Oldenburg*, Pohl, te *Salzburg* een concert gegeven, waarvan bij de opbrengst als eene eerste gift tot een monument voor Mozart bestemd heeft. — Uit *Weenen* schrijft men dat de bekende natuuronderzoeker en geneeskundige Hohenegger, van wiens langdurig verblijf in het Oosten vroeger in deze Courant berigt is gegeven, zich aldaar bevinde, gereed om eene reis naar *Konstantinopel* te doen. Hohenegger is, zoo als gemeld wordt, door eigen onderzoek en menigvuldige gesprekken met Dr Hahnemann een ijverig voorstander van de homoeopathie geworden, en wil van deze geneeswijze een praktisch gebruik in het Oosten gaan maken. — Alexander von Humboldt schrijft uit *Töplitz* onder dagteekening van 25 Julij het volgende: „Ten einde overeenstemmende waarnemingen te erlangen met *IJsland*, haast ik mij te berigten, dat volgens eenen, mij nu eerst toekomenden brief van den Heer le Gaimard, natuuronderzoeker van de Fransche wetenschappelijke commissie in *IJsland* en *Groenland*, de Heer Corrin, sterrekundige op de corvet *la Recherche*, te *Reykiavik* van Woensdag den 10 Augustus, 's morgens te 7 uur, tot Donderdag den 18 Augustus, 's morgens te 10 uur, van 15 tot 15 minuten (alles ware tijd te *Reykiavik*) de variatie van de magneetnaald zal waarnemen. De Heer Corrin bedient zich van den *Gambeyschen* toestel, welken de Fransche Minister van Marine, de Admiraal Duperré, op mijn verzoek bestendig in *IJsland* heeft doen oprigten, ten einde de van *Peking* aanvangende linie van magnetische stations naar het Noord-Westen te verlengen. Deze uitnoodiging tot medewerking voor eenige dagen van den opgegevenen waarnemingstijd van 8 dagen is aan de natuurkundigen gericht, die zich insgelijks van den *Gambeyschen* toestel, of van de nieuwere methode van den Heer Hofraad Gauss bedienen." — Een geschrift van den Heer Dieffenbach over de Duitsche Hooge-Scholen, waarin deze tot een niet zeer gunstig licht worden voorgesteld, is thans het voorwerp van hevige aanvallen. Professor Leo voorts, de bekende schrijver van de Nederlandsche Geschiedenissen, heeft daartegen eene diatribe in 't licht gegeven, waarvan de heftigheid en grofheid ook door hen niet worden goedgekeurd, die anderzijds de zienswijze van Dieffenbach gedeeltelijk deelen. — Een zekere Heer Ehrens, die de opmerking heeft gemaakt dat de regen veelvuldig met de nieuwe maan in verband staat en juist dan plaats vindt, heeft zich de moeite gegeven om gedurende acht jaren eene naauwkeurige optekening te houden van den in de vier eerste maanden des jaars gevallen regen en van het getal regendagen voor en na nieuwe maan. Daaruit blijkt dat de regen het overvloedigst valt op den 2, 5, 6 en 7den dag voor de vernieuwing der maan en op den 6den dag na nieuwe maan, zoodat van het gezamenlijk bedrag van 34,55 duim water 25,31 in de zeven dagen voor en na nieuwe maan en slechts 9,24 in den overigen maantijd valt. Rekent men voor de regendagen in het algemeen, zoo vindt men dat in den loop van die acht jaren op de zeven dagen voor en na nieuwe maan 45 regendagen en op den overigen tijd van den maansomloop niet meer dan 23 regendagen komen.

Rusland. — Volgens het Tijdschrift voor het Openbaar Onderwijs in *Rusland* heeft de Oostersche Geleerde Frahn, in een Arabisch schrijver, genaamd Ibn-Abi Yakoub-el-Nadim, die in de laatste helft der 10de eeuw geschreven heeft, eene plaats gevonden, waaruit blijkt, dat de schriftkunst aldaar reeds bij de *Russen* bekend was, en de eerste beginselen hunner beschaving derhalve reeds voor Rurik moeten gezocht worden. De *Arabier* deelt selfs een voorbeeld van Russisch schrift uit zijnen tijd mede, welk hij zegt bekomen te hebben van een Gezant, die door een der Vorsten van den *Caucasus* naar *Rusland* was gezonden. Deze letters gelijken noch naar de Grieksche, noch naar de Runische bij de Scan-

dinavische volken in gebruik. Wat bij deze ontdekking bijzonder opmerking verdient, is dit, dat deze Russische letters, welke geheel verschillen van alle andere, eene zeer groote overeenkomst hebben met eenige opschriften op rotsen in de woestijn tusschen *Suez* en den berg *Sinaï*, welke opschriften aldaar reeds in de 6de eeuw gezien, maar nog door niemand ontcijferd zijn. De geleerde Tychsen heeft reeds opgemerkt, dat deze opschriften groote overeenkomst hebben met andere, welke men in *Siberië* gevonden heeft.

Italië. — Bij de jongste uitgravingen in *Pompeji* heeft men onder andere merkwaardigheden gevonden een met gouden en zilveren munten gevuld kistje, vele sieradien van guirlandes en basreliefs. Ook verhaalt men gevonden te hebben eenen slaaf, die bezig was eene beurs met armbanden, gouden ringen en den sleutel van het woonhuis te stelen. In de straat van *Merkurius* ontdekte men, gelijk almede verhaald wordt, de overblijfselen van een meisje, dat zorgvuldig in haren boezem eenige kostbaarheden, als oorringen met paarlen, ringen en eene fraaije gouden pen verborg, waarschijnlijk met oogmerk, om uit den algemeenen ondergang nog iets voor zich te redden.

Engeland. — De Heer Audubon, de bekende schrijver van het prachtwerk over de Amerikaansche vogelen, is met een zijner zonen naar *New-York* vertrokken, om exemplaren van eenige hem nog ontbrekende vogelen voor het vierde deel van zijn fraai en kostbaar werk te bekomen. Hij heeft hiertoe eene menigte vogelen, welke in *Amerika* niet gevonden worden, uit *Engeland* medegenomen, om die bij zijne aankomst te laten vliegen. — De dierenschilder Ivon Howe is in den ouderdom van 60 jaren overleden.

Frankrijk. — Fransche Dagbladen berigten, maar zonder opgave van de bron, waaruit zij het berigt ontleend hebben, dat in de nabijheid van *Recoaro*, een plaatsje eenige mijlen van *Vicenza*, eene mineraalbron ontdekt is, welke de kracht heeft, om den steen, wanneer lijders het water dier bron eenigen tijd gedronken hebben, op te lossen en uit te drijven, zonder eenige verdere heelkundige operatie. Een man van 70 jaren zoude in het vorige jaar daardoor volkomen genezen zijn, en zekere Dr. Berra zou deswege eene verhandeling geschreven hebben, welke allen twijfel omtrent de geneeskracht der bron moet wegnemen. — Voor het bijzonder museum van den Hertog *van Orleans* is dezer dagen aangekocht een Christusbeeld, vervaardigd uit een enkel groot blok kristal, en zijnde een kunstwerk uit de 13de eeuw. Het is daarom vooral merkwaardig, omdat men er het karakter der kunst van dien tijd duidelijk in kan opmerken, groote eenvoudigheid en onvolkomenheid in het geheel, bij eene buitengewone uitgewerktheid van sommige gedeelten. Het kunstwerk is gekocht voor eene som van 2600 gulden.

Nederlanden. — Reeds meer dan eens hebben wij onze Lezers onderhouden over het HS. van Philo's vertaling der geschiedboeken van Sanchoniathon, en niet lang geleden deelden wij den hoofdzakelijken inhoud der onderscheidene Boeken, waarin het werk verdeeld is, mede, voor zoo veel het betrek van ons Dagblad gedoogde. De beminnaars van oude geschiedenis en letteren kunnen daaromtrent thans een breedvoeriger verslag vinden in de laatst uitgekomene aflevering van het Studententijdschrift *Minerva*.

Omtrent den staat van het fabrijkwezen in de provincie Overijssel, hetwelk, gelijk men weet, in de laatste jaren zeer uitgebreid is, leest men in het verslag van dit jaar der Gedeputeerde Staten aan de Staten dier provincie het navolgende:

» Het fabrijkwezen gaat, over het algemeen, nog voortdurend vooruit; vooral is dat der katoenen stoffen zeer levendig.

» De weefschool der Calicots, daargesteld te Goor door de Nederlandsche Handelmaatschappij, en onder directie van den heer *T. Ainsworth*, is zeker eene voorname bron geweest, waaruit die fabrijken in Twenthe zich hebben gevormd en uitgebreid; drie onderafdeelingen, aan die weefschool verbonden, te Enter, Diepenheim en Holten, hebben te zamen 220 weefstoelen, ter vervaardiging van verschillende stoffen, en levert die school nog de noodige garens aan 15 fabrikanten; terwijl de te Goor opgerigte spinnerij, scheerderij en sterkerij de noodige ketting bereiden. Het gelak stukken in dit gewest thans vervaardigd wordende, daar het systema van die weefschool, kan gerekend worden aanmerkelijk te zijn en aanzienlijke sommen in omloop te brengen, daar, onder andere gemeenten, te Losser, gedurende het eerste kwartaal dezes jaars, in drie fabrijken te zamen vervaardigd werden 4131 stukken, waarvoor aan arbeidsloon, ingeschat op *f* 3880 is uitbetaald.

» De genoemde Handelmaatschappij laat thans onder Hellendoorn, bij den Eersberg, aanzienlijke gebouwen tot fabrijk en woningen, zoo voor de directie en opzigters, als voor de werklieden oprigten; het hoofdgebouw is bestemd tot stoom-katoenspinnerij en ketlingsterkerij; voorts tot middel-weverij van onderscheidene fabrikaten, en alwaar te dien opzigte, aan den begeerende fabrikeurs gewenschte inlichting en onderrigt zal worden verstrekt.

» De linnenweverij in Gramsbergen, welke 60 weefgetouwen telt, is toegenomen; gelijk ook de pellen- en damastfabrijken in Hengelo; bij de laatste wordt eene aanzienlijke bestelling afgewerkt.

» Op de lijnbleekerijen is vooral veel te doen.

» De deken- en trijpfabrijken in Kampen, werken met goed vertier; ook de volkammerijen en zaaijetten aldaar, gaat het niet ongunstig.

» De tapijtfabrijk te Deventer, onder de firma *P. van Calcar en comp.*, en twee kartondoozenmakerijen van *J. Goosen* en *G. W. Muller*, verschaffen aan een aantal lieden werk.

» De ijzergieterij aldaar, van de heeren *Nederburgh Nering Bögel en comp.*, is in eenen bloeijenden staat.

» De matten makerijen te Genemuiden, Hasselt en elders hebben, vooral in den laatsten winter, aan een groot aantal ingezetenen bestaan verschaft.

» De scheepstimmerwerven, inzonderheid in de even opgenoemde steden, hebben werk genoeg gehad.

» De steenbakkerijen, en vooral de kalkbranderijen zijn zeer levendig tot daarstelling van nieuwe kalkovens te Kampen en te Hasselt, zijn de ons concessien verleend.

» Wij hebben concessie verleend tot het oprigten eener azijnfabrijk te Losser; die, welke te Zwolle bestaat en waarbij eene wasbleekerij behoort, is in bloeijenden staat; terwijl de zoutketen aldaar met meer kracht worden voortgezet.

» Bij de leerlooijerijen wordt meer levendigheid bespeurd, zoowel te Kampen als elders."

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (9 *Augustus*) waren genoteerd: Werkel. Schuld 2½ pCt. 56⅜, ¼; dito 5 pCt. 103½, ⅝; Kansb. 24⅞, ⅛; Amort.-Sijnd. 4½ pCt. 98; dito 3 pCt. 80⅞; Handelm. 181½, 182½; Ardoins 85 ⅝, 36⅛, ⅛, ⅜; dito oub. st. 35¾; Pass. 11½, ⅛; Metall 100¾; Braz. 89; Columb. 21½; Peruan. 16⅝, ⅛; Enk. bl. Gr. 26¾, ½.

*** Het heeft den Heer behaagd heden morgen ten 4 uren onze geliefde *DOCHTER*, ANNA CATHARINA KRABBENDAM, tot diepe smart, aan de gevolgen eener Hersen-ontsteking, in den jeugdigen ouderdom van circa 21 jaren, van onze zijde weg te rukken.

P. KRABBENDAM,
Apothecar-Majoor bij het Hoofdkwartier van het Leger te Velde.

Tiel, den 8 Augustus 1836.

A. P. KRABBENDAM,
Geb. van der Kop.

GENERAAL-DEPOT

VAN

VINCENZO FERRI'S kostbaren NETTARE DI NAPOLI
(Godendrank van Napels), bepaald heilzaam geneesmiddel tegen Maag- en Zenuwziekten.

Geen voortbrengsel der kunst, niets uit de Jaarboeken der Geneeskunde, noch in het ruk Oosten, Amerika of buiten Duitschlands grenzen eene zoo gelukkige [illegible] dan deze door zoo vele voortreffelijke eigenschappen [illegible] uitmuntende onderscheidende *Liqueur*. Met volle regt komt dit [illegible] toepassen de naam van Godendrank toe, daar het de heilzaamste werkingen op Maag- en Zenuwziekten uitoefent. Door de edelste ingredienten uit het plantenrijk van Italië's milde velden zamengesteld, vereenigt hetzelve gelijktijdig het voordeel, wegens [illegible] keurigen smaak, tot *Luxe* en *Liqueur* te dienen, en het is aan hetzelve gelukt, om zich in de hoogere kringen, bij het ontbijt en dessert tot eene ontbeerlijke behoefte te maken. Ten bewijze, hoezeer men dit uitstekende kunstproduct hoogmoedig op prijs wist te schatten, kan de verzekering dienen, dat sedert dezelfs uitvoer uit Italië en verbreiding naar Duitschland en aangrenzende rijken, alleen door het Generaal-Depôt, in bijna 5 jaar, het groote aantal van 20,000 flesschen gedebiteerd is geworden. [illegible] personen, die van dit middel gebruik hebben, en vooral van hunne langdurige en volstrekte ongemakken bevrijd zijn geworden (*zonder te gewagen van het groote aantal dergenen, die hunne namen niet openbaar gemaakt willen hebben*) zijn bereid de aanzienlijkste verzekeringen hunner tevredenheid daarover aan te leveren.

Freiherr *von Bardenstein* te Bielitz, *von Dienberg* te Hamburg, de hofkamerraad *Wildberg* op het slot Hohenfels, Mev. *von Serre* te Frankfort *a/m*, Mev. de regeringsraadin *von Gehren* te Bendingen, de gezigtsbeambte *J. H. Jungblut* te München-Gladbach bij Dusseldorp, de heer *L. Perlitz* te Bolmenhof, de heer *Florian* Pruisisch toloontvanger te Bernsdorf in Lausitz, de heer *Henri Desgeoix* te Coesfeld, mev. *Louise Hopner* te Helmstadt, de heer kerkenraad *Bats* te Carlsruhe, de grondeigenaar *Redewig* te Schweigern bij Heilbronn, de heer *F. Beser* te Ubertirch in het Grootherlogdom Baden, de heer *W. J. Wiaringa* te Leer in Oostvriesland, mev. *E. F. Rudolphy* te Frankfort a/m, de heeren *F. A. Binder* te Stuttgardt, de heer *C. F. Gehres* te Gelenhaar, *Christ. von Christ*, Boekhandelaar te Basel. Zoude het vaderlandsche buitenlandsche publiek te dezen opmerkzaam maken, zoo meld ik er de aanmerking bij, dat alleen tegen gefrankeerde toezending van den bepaalden prijs van 1 dukaat per flesch bestellingen aangenomen kunnen worden.

Het Generaal-Depôt voor Duitschland en aangrenzende rijken is te Frankfort aan den Mein, groote Bockenheimerstraat.

Nog zijn aldaar te bekomen:

PASTILLES FORTIFIANTES.

Veeljarige en zeer gelukkige ervaringen hebben de waarde van dit, met regt zoogenaamde kunstproduct als [illegible] doelmatig krachtmiddel, bijzonder echter ten aanzien van het zenuwachtige mannelijke *Sexualsystema*, leeren kennen, en hare [illegible] kend werkzaam tegen alle mannelijke verzwakking doen bespeuren, zonder ook slechts kan verre te zien of ander opzigt eene nadeelige uitwerking te hebben. Deze Pastilles verspreiden een zeer weldadig gevoel over het gansche ligchaam, nemen ook zelfs in den reeds gevorderden ouderdom des mans alle werkeloosheid der ingeweiden weg, en paart tevens aan deze voordeelen eenige hoogst [illegible] bijzaak en reuk.

In kristallen flacons, tot 2 Thaler en 12 goede groschen Sächsisch met aangaaring aan het gebruik.

Te Breda, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.